

**Liite 10 Poronhoitolain kaltaisen neuvottelun
12.6.2025 muistio**

Ailangantunturin pumppuvoimalaitos ja 400 kv:n voimajohto Pirttikoskelle -hanke

YVA-menettely (YVA-selostusvaihe)

Poronhoitolain 53§:n mukainen neuvottelu

Aika 12.6.2025 klo 16:45–18.00

Paikka AnnaBriitta, Kirkkokatu 3, Kemijärvi ja Teams etäkokous

Osallistujat:

Alpo Alaluusua	Hirvasniemen paliskunta, poroisäntä
Pekka Kisanlahti	Hirvasniemen paliskunta, varaporoisäntä,
Olli Rönkä	Yhteysviranomainen (Teams)
Päivi Kainulainen	Yhteysviranomainen (Teams)
Jyrki Autti	Kemijoki Oy
Petri Vihavainen	Kemijoki Oy
Johanna Inkeröinen	Kemijoki Oy
Erkki Huttula	Kemijoki Oy
Kari Pehkonen	Kemijoki Oy (Teams)
Hanna Halonen	AFRY Finland Oy
Ei osallistujaa	Metsähallitus
Ei osallistujaa	Paliskuntain yhdistys
Ei osallistujaa	Kunta/Kaupunki
Ei osallistujaa	Vanttauksen paliskunta
Ei osallistujaa	Pyhä-Kallion paliskunta

Käsiteltävät asiat

Asialistaksi esitettiin seuraavaa:

1. Kokouksen avaus
2. Puheenjohtajan ja sihteerin valinta
3. Hanketoimijan puheenvuoro
4. Poronhoitoselvityksen esittely
5. Paliskuntien kannanotot
 - Hirvasniemi
 - Pyhä-Kallio
 - Vanttaus
7. Paliskuntain yhdistyksen puheenvuoro
8. Viranomaisten ja kaupungin puheenvuorot
8. Keskustelu
9. Muut asiat
10. Jatkosta sopiminen
11. Neuvottelun päättäminen

1. Kokouksen avaus

Erkki Huttula avasi kokouksen.

2. puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Erkki Huttula valittiin puheenjohtajaksi.

Hanna Halonen valittiin sihteeriksi.

Yhteysviranomainen: Ehdotti, että neuvottelu pidetään PHL 53 § kaltaisena neuvotteluna, koska maanomistaja, Metsähallitus ei ole paikalla.

Metsähallituksen viesti (sähköposti 12.6.2025):

Hankkeen vaikutukset valtionmaalla kohdistuvat pääasiassa MH:n päätöksellä perustettuun suojelumetsään (Voimalinja VE 1b) ja Ottavaaran luonnonsuojelualueeseen. Ja eiköhän niistä Metsähallituksen luontopalvelut ole ollut jo yhteydessä.

Sähkölínjan levennystä on suunniteltu Metsähallituksen monikäyttömetsien alueille vain noin 500–1000 m matkalle, joten en katso tarpeelliseksi osallistua palaveriin. Etenkään kun Metsähallituksen liiketoiminta ei ole viranomaisosapuoli.

Metsähallitus ei osallistunut neuvotteluun.

(Metsähallituksen osalta kutsu oli lähtenyt sekä kirjaamoon, että Metsähallituksen edustajan nimeämälle taholle).

Kokouksen jälkeen konsultilla tarkastettiin kutsulista ja todettiin, että Paliskuntain yhdistykselle ei ollut lähtenyt kutsua. Paliskuntain yhdistykseen oltiin yhteydessä kokouksen jälkeen. Uusi kutsu laitetaan järjestettävään PHL 53 § mukaiseen kokoukseen.

Neuvottelu pidettiin PHL 53 § kaltaisena, järjestetään uusi PHL 53 § mukainen neuvottelu syksyn 2025 alussa.

3. Hanketoimijan puheenvuoro

Hanketoimija esitteli hankkeen.

Hirvasniemen paliskunta esitti kysymyksen: Onko vesitunnelin sijainti päätetty?

Hanketoimijan vastaus: On päätetty, vaihtoehtoja on ollut useampia, muut vaihtoehdot ovat karsiutuneet suunnittelun aikana. Kuusilahti on lyhyin reitti.

4. Poronhoitoselvityksen esittely

Konsultti esitteli poronhoitoselvityksen pääkohdat ja merkittävimmät vaikutukset, jotka kohdistuvat Hirvasniemen paliskuntaan.

i.

5. Paliskuntien kannanotot

Vanttauksen ja Pyhä-Kallion paliskunnista ei ollut ketään paikalla.

Hirvasniemi, poroisäntä:

- Haitoista on keskusteltu, annettu lausuntoja hankkeen aiemmissa vaiheissa.
- Melu ja Tärinä Palomaan aidan osalta käsiteltävä selostuksessa.
- Luontainen laidunkierto häiriintyy hankkeesta.
- Alue on muodoltaan niemeke, eikä voida etukäteen tietää kuinka porot käyttäytyvät, jos hanke toteutuu.
- Alue pienentyy huomattavasti.
- Yhteisvaikutukset suurin tekijä, joka huolettaa. Yhteisvaikutukset käsiteltävä selostuksessa.
- Paliskunnan kannalta vain kielteisiä vaikutuksia, paliskunnan kanta hankkeeseen kielteinen paliskunnan hallituksen ja yleisen kokouksen päätöksellä.

Hirvasniemi, varaporoisäntä:

- Millaisen sulan alueen purkuputken pää muodostaa ja kuinka alueella estetään, ettei sinne mene poroja?

Hanketoimija: todennäköisesti alue on noin 200 metriä pitkä, jolle sula-alue muodostuu. Tällä etsitään ratkaisuja, jotta sulaan ei mene poroja /pilkkijöitä tai muita alueella liikkujia.

- Keskustelua toivotaan paliskunnan kanssa, millainen ratkaisu olisi mahdollinen.

Poroisäntä:

- Yläaltaan osalta aitaaminen keskeistä, aidan on oltava teräsrakenteinen ja yhtiön on valvottava, että aita on kunnossa, ettei tästä tule lisätyötä poronhoitajille.

Hanketoimija:

- Altaan tulee kiertämään huoltotie, jota hanketoimija valvoo, tiet aurataan talvella.
- Sulan alueen aitaaminen järvellä ei ole mahdollista todennäköisesti, onko äänivaroitin mahdollinen?
- Äänivaroittimia on jossain porteissa käytössä poronhoidossa.

Hanketoimija esitti kysymyksen: Onko vaikutukset tunnistettu selvi-tyksessä

Paliskunta: on tunnistettu keskeisiltä osin ja korvauksista keskustelu aikaisemmin.

Hanketoimija: sopimuksesta olisi hyvä varmasti keskustella tarkem-min, ennen kuin edetään luvitukseen.

Paliskunta: Kyllä

Todettiin, että sopimus ja korvausasiat ovat paliskunnan ja hanketoi-mijan välisiä keskusteluja. Niistä järjestetään erillinen neuvottelu.

Paliskunta: Palomaan erotusaita on uusittu 2020, aita on tarkoitus pi-tää ja käyttää, maa on paliskunnan omistamaa, joten korvaavaa maata vaikea löytää. Toisen mailla joudutaan maksamaan vuokraa ja vuokraaminen on epävarmaa ja muodostaa kuluja.

Hanketoimija: Onko aita mahdollista siirtää?

Paliskunta: Vaarojen välissä paikka on hyvä, aita saisi mielellään jäädä, etistään lieventämiskeinoja.

Todettiin, että ensisijaisesti aita halutaan säilyttää paikallaan.

Yhteysviranomainen: Onko kyseessä paimentopaikka?

Paliskunta: ei ole

Hanketoimija: Ovatko porot talviruokinnassa?

Paliskunta: tammi-helmikuussa suurin osa on ruokinnassa, pa-liskunnassa osa ruokkii tarhoissa, osa vapaana.

Kysyttiin, onko mahdollista rakentamisen aikana lieventää vaikutuksia ajoittamalla rakennustöitä? Milloin aita on käytössä?

Paliskunta: Loka-marraskuussa on tiiviimpää käyttöä, käyttö menee luonnon olosuhteiden mukaan.

Hanketoimija: rakentamista voisi mahdollisesti ajoittaa käytön mu-kaan.

Käytiin keskustelua kartan kanssa rakennusaikaisesta liikenteestä. Lii-kenne suuntautuu eri tavoin, merkitystä on louhinnan järjestyksellä. Merkittävä osa louhintamassoista kulkee tunnelin suulta yläaltaalle. Suunnittelu tarkentuu hankkeen edetessä.

6. Paliskuntain yhdistyksen puheenvuoro

Ei paikalla

7. Viranomaisten puheenvuoro

Yhteysviranomainen: Lisäisittekö ymmärrystä siitä, miten tätä laitosta ajetaan? Millainen tärinä vesimassasta kantautuu?

Hanketoimija: Laitosta operoidaan sähkömarkkinan ja sähköntarpeen mukaan. Arvion mukaan ajetaan päivittäin useampia tunteja. (Sähköntuotto/ vs. altaan pumppaus täyteen.) Toimintaa on lähes päivittäin. Matalan sähkönhinnan aikaan laitosta ei käytetä, odotetaan markkinoiden tarvetta sähkölle.

Melu ja tärinä: Kokemuksesta on jonkin verran haettu vastaavista laitoksista, tärinävaikutukset ovat hyvin pieniä. Esim. Kajaanin kaupungin alta menee tunneli, jossa liikkuu huomattava määrä vettä. ko. vesimäärän liikettä ei tunne. Virtausnopeudet ovat myös Kemijoki Oy:n laitoksissa kovia esimerkiksi Pirttikoskella, joka on Ailangan laitosta isompi, tärinää ei tunnu.

Yhteysviranomainen: Ei olla saatu vielä YVA-selostusta, joten ei oteta kantaa vaikutusarvoihin ennen kuin selostus on saatu luettavaksi.

- ELY:n asiantuntijat katsovat selvityksen läpi ja katsovat täyttääkö selostus laissa määritetyt kriteerit. YVA-luokan hankkeista lähtökohtaisesti aiheutuu negatiivisia vaikutuksia, tärkeää on esittää lieventämiskeinoja, vaikutuksia voidaan arvioida myös kaavoitusvaiheessa.
- Jos ELY katsoo, että selostusta tulee täydentää, niin ELY edellyttää täydennyksiä.

Yhteysviranomainen: Väliaikaisten aitojen käytön tarve on mainittu YVA ohjelmassa, onko tähän tarkennuksia, mahdollinen lievennystoimenpide voisi olla väliaikaisen aidan käyttö?

- Yhteistyö paliskunnan kanssa tärkeää koko hankkeen ajan.
- Palomaan erotusaidan käyttö ja sen käyttö mahdollisuudet tarkentuvat myöhemmin, on huomioitava, että aitojen siirto vie aikaa, koska porojen täytyy tottua kulkemaan uusiin sijainteihin.
- Hanke tarvitsee myös maa-ainesta, maa-aineksen otto arvioitava poronhoidon näkökulmasta selostuksessa

- Suunnittelun aikana sopiminen hanketoimijan ja paliskunnan välillä on keskeistä.
- Vaikutusten seurannan järjestäminen
- Hanketoimijan vastuulla on kuljettajien kouluttaminen alueella toimimiseen (mm. millainen alue on kyseessä, toimintamalli vahingon satuessa).
- Melu ja tärinä sekä yhteisvaikutukset arvioitava alueen muiden tunnettujen hankkeiden kanssa.
- Olisi hyvä myös huomioida maakuntakaavan määräyksen toteutuminen, toteutuuko maakuntakaava.
- Ohjelmavaiheessa annetun lausunnon huomiointi.

8. Keskustelu/muut asiat

Paliskunta kysyi kauanko rakentaminen kestää

Hanketoimija: noin 4 vuotta kaikkinsa (louhinta, padot ja laitteistojen asentaminen)

Paliskunta: Voiko rakentamisen aikana hanke lopahtaa?

Hanketoimija: toivottavasti katsomme näkymää pidemmälle. Laitoksen käyttöikä 100 vuotta, loppupään ennustaminen haastavaa, todennäköisesti tarve kasvaa.

Käytiin keskustelua hankkeen eduista ja tarpeellisuudesta.

9. Jatkosta sopiminen

Paliskunnan ja hanketoimijan kanssa järjestetään neuvotteluja korvauksista ja lievennystoimenpiteistä. Haetaan konkreettisia ratkaisuja.

Syksylle ensimmäiset neuvottelut, mahdollisesti syyskuussa? Sopiiko paliskunnalle yleisötilaisuuksien jälkeen?

Paliskunnalle sopii alustavasti syyskuu.

Paliskunnan toiveet jatkosta: pidetään sopimuksista kiinni, neuvottelut korvaus/kompensaatio.

10. Neuvottelun päättäminen

Neuvottelu päätettiin kello 18:00

Signed by: 2025-kesä-26
4462A42F30F1400...

Signed by: 2025-kesä-26
DD2419638623486...